

de Sprokkel

vrijzinnig humanistisch tijdschrift
regio Westhoek Noord

HERFST 2020

thema Identiteit

V.U.: Marc Van Muylem, Galloperstraat 48, 8670 Koksijde | Verschijnt driemaandelijks | oktober - november - december | 9de jaargang nr. 2

Afgeefkantoor: Gent X
P913985 - BC31649

de Sprokkel

de Sprokkel | 9ste jaargang nr.2
oktober - november – december 2020
Verschijnt driemaandelijks

Verantwoordelijke uitgever: Marc Van Muylen
erkenningnummer: P913985
PB nummer: BC31649
Vrijzinnig Huis Koksijde
Galopperstraat 48
8670 Koksijde
T 058 51 90 94
M 0498 56 61 30
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com
www.vrijzinnighuiskoksijde.be

kernredactie

Nele Deblauwe
Lieve De Cuyper
André Laveyne
Marc Mortier
Marc Van Muylen

droegen ook bij aan dit nummer

Tom Grosfeld
Paul Verhaeghe
Gie van den Berghe
Joeri Stekelorum
Mieke Geussens
Joke Neels

Bericht aan de lezers en de auteurs

Dit tijdschrift wordt gratis verspreid binnen de vrijzinnig humanistische gemeenschap regio Westhoek Noord. Wens je dit tijdschrift te ontvangen stuur dan je adresgegevens naar diksmuide@demens.nu. Je gegevens worden, behoudens bezwaar, opgenomen in een bestand beheerd door het huisvandeMens Diksmuide en uitsluitend gebruikt voor de verspreiding van dit tijdschrift.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de door derden geleverde artikels. De kernredactie behoudt zich het recht om ingeleverde artikels te wijzigen, in samenspraak met de auteurs.

Inhoud

Editoriaal	2
Actueel	3
Hoofdartikels	4-5-6-7-8-9-10
Jong & Vrijzinnig	11
Activiteiten in de regio	12-13-14-15
Lokale vereniging	15
Hoofdartikels	17-18-19-20
Boekbespreking	21
In de kijker	22-23

Editoriaal

Dag vrienden,

De zomer van 2020 was geen zomer zoals anders. Het was een zomer waarin het *beestje* ons sociale leven – weer maar eens - door elkaar heeft geschud. De hoop die we in juni koesterden dat alles weer “normaal” zou worden, de hoop op een zorgeloze zomer met zon, zee en strand, werd halfweg een illusie. Mondmaskers in het straatbeeld, evenementen

en activiteiten tot een minimum beperkt en onze bubbel weer kleiner. Weg de droom van zwoele zomeravonden waar we met vrienden in de tuin van een barbecue genieten of zorgeloos op vakantie kunnen gaan. Terug tot de essentie, terugplooiën op onze directe omgeving. Het heeft ook zijn voordelen, maar toch...

Ook de werking van ons Vrijzinnig Huis Koksijde hebben we, sinds half maart, noodgedwongen moeten terugschroeven. Deze zomer waren er wel de zondagse ontmoetingsmomenten, weliswaar onder strikte omstandigheden volgens het zogenaamde *horeca-protocol*. Een moment waar we toch met vrienden, kennissen en gelijkgestemden even konden bijpraten. Met de nodige fysieke afstand (waar haalt men trouwens het begrip *social distancing* of sociale afstand vandaan 😞?), elk aan tafel met zijn bubbel. Maar met dat voordeel dat elke bezoeker persoonlijk aan tafel werd bediend... een welgemeende dank aan de vrijwilligers die deze zomer de bardienst hebben verzekerd !

Het thema van deze *Sprokkel* is **identiteit**, kort gezegd “het eigene in relatie tot anderen en het andere”. In het half jaar dat we met het *beestje* hebben moeten leven, is onze maatschappij en vooral de interactie tussen mensen serieus veranderd. Maar is ook de mens zelf veranderd in deze tijd dat niets nog vanzelfsprekend is. Spijtig genoeg zien we in deze bizarre tijd dat velen menen hun identiteit te moeten verloochenen. Een veranderd *ik-gevoel* als het ware. Vanuit onze vrijzinnig-humanistische levenshouding kunnen we dit alleen maar betreuren. Wij moeten blijven ijveren voor verdraagzaamheid, voor vrijheid, maar vooral voor verbondenheid en verantwoordelijkheid. En laat deze twee laatste waarden nu precies zijn wat we nu écht wel nodig hebben. Enkel op die manier kunnen we samen weer de draad van het *normale* leven terug opnemen zodat we met zijn allen weer wat meer houvast krijgen. Houvast, die zorgt voor innerlijke rust.

Met zijn allen, hou de moed er in!

Met vrijzinnige groet

Joeri Stekelorum
voorzitter VHK

Word fan van Vrijzinnig Huis Koksijde op facebook!
www.facebook.com/vrijzinnighuiskoksijde

Abortus: marchanderen met mensenrechten

Er heerst teleurstelling binnen de vrijzinnig humanistische gemeenschap rond de versoepeling van de abortuswet, die al jaren op tafel ligt. Drie keer is ze langs de Raad van State gepasseerd. Telkens met een positief advies. Experts werden geraadpleegd. Urenlang werd er gedebatteerd in de commissie Justitie. Wat is het resultaat? Niets, geen positieve of negatieve uitkomst. Gewoonweg niets. Nu is het wetsvoorstel voor een vierde keer naar de Raad van State vertrokken en de stemming werd uitgesteld tot na de zomer. Hoe lang het nog zal duren is koffiedik kijken.

Nadat de motie tot agendering van het wetsvoorstel eerst nog werd goedgekeurd, trokken de tegenstanders opnieuw een blik amendementen open om het wetgevend proces onnodig te vertragen en een parlementaire stemming onmogelijk te maken. Zo werd de stemming alvast over het zomerreces heen getild, wat exact de bedoeling was van de partijleiding van CD&V en N-VA. Zo kunnen ze het abortusdossier meenemen in de lopende regeringsonderhandelingen en is het voor de Vlaamse conservatieven mogelijk om het huidige wetsvoorstel verder af te zwakken.

Dit is marchanderen met mensenrechten en roept verontwaardiging op. De lijdensweg van dit wetsvoorstel kan stilaan een democratische schande worden genoemd. Ten eerste wordt de adviesvraag aan de Raad van State oneigenlijk gebruikt als een vertragsmechanisme, wat een heel negatief precedent creëert. Ten tweede wordt het parlement buitenspel gezet ten voordele van de particratie en de profilering van de partijvoorzitters, wat het (toch al wankel) vertrouwen van de burgers in de politiek nog doet afnemen. En ten derde wordt in de media de maatschappelijke polarisatie op de spits gedreven door middel van doelbewuste overdrijvingen en verdraaiingen, net over een ethisch onderwerp dat sereniteit en begrip vereist én verdient.

Het politieke steekspel en de waan van de dag krijgen duidelijk prioriteit, terwijl vrouwenrechten als politieke pasmunt worden gebruikt en op de lange baan worden geschoven. Natuurlijk is abortus een complex onderwerp, met veel (emotioneel geladen) argumenten voor en tegen mogelijke uitbreidingen van de huidige wetgeving. De vrijzinnig humanistische gemeenschap is de eerste om te pleiten voor reflectie, publiek debat en meer onderzoek. Echter, dit is geen nieuw wetsvoorstel. De afgelopen jaren is hierover al veel gepraat in de commissies, en zijn er talloze experts bevestigd. **Het werkveld is het erover eens: de voorgestelde uitbreidingen en aanpassingen zijn zinnig en nodig. Dit geldt zowel voor de uitbreiding van het recht op vrijwillige zwangerschapsafbreking tot 18 weken en de inkorting van de verplichte bedenktijd tot 48u, als voor het eindelijk uit de strafwet halen van abortus.**

Dat bepaalde politici er een andere levensbeschouwelijke visie op nahouden is geen enkel bezwaar, maar ze moeten die niet trachten op te leggen aan de andere volksvertegenwoordigers, laat staan aan de hele bevolking.

Het is dus hoog tijd dat de plenaire stemming over dit wetsvoorstel er eindelijk komt. De uitspraak van CD&V-voorzitter Joachim Coens dat er momenteel te veel polarisatie over het onderwerp bestaat om tot een stemming over te gaan is dan ook hoogst cynisch: hij en Bart De Wever hebben deze polarisatie namelijk zelf gewild en opgezet. Daarom roepen wij op aan alle democratisch ingestelde Kamerleden: stop met het vertragen van dit wetsvoorstel, stop met het politieke getouwtrek ten koste van kwetsbare vrouwen. Dit onderwerp is meer waard dan een zinnetje in een regeerakkoord.

In een videoboodschap die je vindt op de website www.deMens.nu drukken Heleen Debruyne (auteur/journalist), Anne-France Ketelaer (algemeen directeur deMens.nu), Iris Verschaeve (Furia), Magda De Meyer (Vrouwenraad), Carine Vrancken (LUNA vzw), Jasmin De Waele (Het Geuzenhuis) en Annouk Brebels (Jongerencoördinator deMens.nu) hun verontwaardiging uit.

Bron: www.deMens.nu

De verbeelding van identiteit

Is de Hagia Sophia, het indrukwekkende gebouw in Istanbul, een christelijke kathedraal (6de eeuw), een islamitisch gebedshuis (midden 15de eeuw), een Turks museum (20ste eeuw) of nu toch weer een moskee? Kan de Griekse identiteit herleid worden tot Parthenon of Akropolis, de Egyptische tot de piramiden van Giseh, de Franse tot de Eiffeltoren, 'gehandicapten' tot hun beperking, wit en zwart tot hun huidskleur, vrouw en man tot één chromosoom, de misdadiger tot zijn misdaad?

Mijn ontelbare identiteiten is het geslaagde literaire debuut van Sinan Çankaya (°1982). De auteur is in Nederland geboren uit eerste generatie Turkse migranten en doceert als cultureel antropoloog aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Academisch promoveerde hij op een onderzoek naar diversiteit binnen de politieorganisatie. Buiten veiliger dan binnen (2011) deed flink wat stof opwaaien. Een jaar later publiceerde hij de resultaten van zijn onderzoek naar etnisch profileren, racistische in- en uitsluiting: *De controle van marsmannetjes en andere schorriemorrie*.

Mijn ontelbare identiteiten kreeg vorm toen zijn oude middelbare school hem uitnodigde om ter gelegenheid van haar veertigjarige bestaan als 'oud-leerling die over grenzen heen is gaan kijken' een stukje te schrijven en een lezing te geven. Veel zin had Çankaya er niet in. Waarom zou hij zich inzetten voor de school waar hij verbijzonderd werd, tot in den treure Turkengrappen moest ondergaan, het gevoel opgezaagd kreeg er niet bij te horen en van een openlijk racistische en seksistische geschiedenisleraar te horen kreeg dat hij voor galg en rad opgroeide? Zou hij eraan toevoegen dat zijn ouders hem iets gelijkaardigs hadden bijgebracht? Dat Turken onverbetelijk 'anders' zijn, tijdelijk in Nederland vertoeven, er ongewenst zijn, op hun tellen moeten passen?

Ellende

Çankaya leerde vaderlandslievend zijn, een 'goede Turk', trots op oorsprong, volk en vlag. De mythische verhalen die Turken met elkaar verbinden, aanvaardde hij als onwrikbare waarheden. Als zestienjarige twijfelde hij er niet aan dat er hoogwaardig Turks bloed in zijn aders stroomde. '*Blut und Boden*, ieder volk zijn eigen Lebensraum', zoveel was zeker. Hij zag zichzelf zoals hij werd gedefinieerd, een identiteit als 'een loodzwaar harnas' en het almaar sterkere gevoel 'er niet bij te horen'.

In Turkije, zijn onechte thuisland, werd hij als Nederlandse Turk al evenmin voor vol aanzien. Hij was niet authentiek. In *ellende* zit *land* verscholen, een buitenland waar je als balling niet thuishoort. Het werd er niet beter op nadat Çankaya in enkele publicaties het regime van Erdogan hekeld en het Turkse nationalisme bekritiseerde. Hij werd nestbevuiler, nep-Turk. Identiteiten zijn contextafhankelijk. In Nederland is Çankaya Turk en kleurling, in Turkije een landverrader, in de VS een blanke.

Uit één stuk

Iedereen wordt geboren in een bepaald sociaaleconomisch milieu en tijdperk. Veel keuzes liggen vast voor je eraan toe bent. Voor je een 'ik' wordt, zijn er alleen Anderen. Zij maken en benoemen je, zij bepalen wie je kan zijn of mag worden. Heb je mazzel dan tref je begeleiders die je wijzen op wijd openstaande poorten, op mogelijkheden, je diets maken dat identiteit iets anders is dan een rechtlijnig karakter. Maar als buitenlander - ook al ben je ter plekke geboren - word je als 'ellendeling' beperkt. Tijdens zijn zoektocht naar identiteit beschikte Çankaya over weinig bewegingsruimte. Ook al omdat zijn 'hunkering om ergens bij te horen', intussen afketste op bezwaren tegen groepen en ondeelbare individuen, mensen uit één stuk.

Çankaya heeft lang tegen zichzelf gevochten, tegen 'het stemmetje dat [hem] influisterde om er de brui aan te geven, om mee te deinen op de golven van het vanzelfsprekende en het gewone - om 'normaal' te doen. Om erbij te horen. Geaccepteerd en erkend te worden.' Als gelijke beschouwd willen worden is 'de verinnerlijkte inferioriteit van de Ander'.

Sisyphus

Dit veranderde ingrijpend toen hij uit 'zijn leven stapte' en - niet geheel toevallig - antropologie ging studeren. Die studie demonteerde hem. Elk college ontplofte er wel iets in zijn hoofd, werd nog 'een traditie, geloof, gewoonte en vanzelfsprekendheid binnenstebuiten gekeerd. Bijvoorbeeld dat nationalisme eigenlijk een vrij recente menselijke uitvinding is, en pas sinds de negentiende eeuw is ontstaan.' Naties zijn verbeelde en veranderlijke gemeenschappen, voorstellingen van mensen, zij het met soms verregaande gevolgen.

Langzaam maar zeker leerde Çankaya de wereld een beetje beter begrijpen. Jean-Paul Sartre bracht hem aan het verstand dat leven betekenis krijgt door betrokkenheid. Van Albert Camus leerde hij dat elke dag opnieuw het rotsblok omhoogduwen er werkelijk toe doet. Çankaya ging in het verweer, leerde inderdaad over grenzen heen kijken, onttrok zich aan het sociale milieu dat hem had bepaald. Hij deed en doet onderzoek naar diversiteit en doceert over etnisch profileren, het stereotyperen van wie 'anders' lijkt.

Maar nu wil die school hem opvoeren als het migrantenkind uit een nabijgelegen achterstandswijk dat zich via het onderwijs omhoog heeft gewerkt, iemand die het verlichtingsideaal van Nederland heeft vervolmaakt. Een goedhartig paternalisme dat de lat even lager legt om aan te tonen dat 'beestmensen' tot iets in staat zijn, als ze maar willen. Hij denkt er niet aan om zich te laten gebruiken in 'het verhaal van een Nederland dat zichzelf een tolerant zelfbeeld aanmeet, terwijl de werkelijkheid 'er een is van alledaags racisme, mediageweld en politieke koehandelars'.

Het bleef knagen. Trouw aan zijn principes voelde Çankaya zich bijna verplicht in te gaan op het verzoek van zijn oude school. Hij pleit tenslotte 'al langer voor microrevoluties: kleine, maar grensverleggende overtredingen van sociale regels, minuscule verstoringen van "de normale gang van zaken", zonder per se oplossingen te beloven.'

Meervoudigheid

Identiteiten zijn geen bezit. Ze ontstaan en veranderen door ontmoetingen en botsingen, ze groeien in andermans en de eigen verbeelding. Hoe multicultureler de samenleving, hoe meer ontmoeting, hoe meer verbeelding. Vroeger, toen iemands dorp de wereld uitmaakte, verliep dit eenvoudiger. Maar nu, nu is elke enkeling meervoudig, hoezeer hij of zij zich ook vastklampt aan een allesbepalende identiteit. Hoe verbeeld ook, identiteiten hebben gevolgen. Sommige mensen zijn bereid ervoor te sterven. Starre, onverdraagzame identiteiten kunnen levensgevaarlijk worden.

Gelukkig zijn de verschillen tussen 'wij' en 'zij' zijn niet altijd even ingrijpend of zelfs maar relevant. 'Etnische en culturele verschillen zijn' niet zelden – Çankaya schrijft 'meestal' – 'onzichtbaar en doen er niet toe in ontmoetingen. Totdat wij die verschillen in het leven roepen. Zo houden we ook het idee van etnische gemeenschappen in stand'. We slijpen onze identiteit af aan die van de 'ander', worden wat de ander niet is en andersom.

Ieder mens is 'een voortbrengsel van ontmoetingen, een samenraapsel van verhalen, een bundeling ervaringen. (...) Nooit volledig te vatten, omdat er steeds iets wegglipt, nooit helemaal coherent, en net zo vaak kraakhelder. Identiteit is een zoektocht naar eenheid en het besef dat die er niet is, het inzicht dat we ons het best kunnen verzoenen met de meerdere versies van onszelf, met het glibberige van ontmoetingen, en met vallen en weer opstaan. Identiteiten vereisen onderhoud, en dat werk heeft geen eind.'

Denkwerk

Sociale klasse is doorgaans bepalender dan etnische afkomst. Het herdefiniëren van sociaaleconomische problemen tot integratieproblemen werkt een illusoire oplossing in de hand: 'net-niet-Nederlanders moeten integreren, wat inmiddels een opdracht tot assimilatie is geworden. Dat wil zeggen: worden zoals de Nederlander denkt dat hij of zij zelf is. Dan mag je erbij horen, is de belofte. We weten inmiddels dat die belofte nauwelijks wordt ingelost. Integratie heeft geen eindstation.'

Uitsluiting is geen abstract iets. Ze bestaat uit hatelijke gezichten en woorden, politie en bewakers die je er stevast uitpikken, via de achterdeur moeten als gastspreker, collega's en vrienden die je de mond snoeren omdat je 'te overgevoelig' reageert op alle onderhuids racisme. Het 'ik' telkens weer aan flarden gereten, elke eigenwaarde gedevalueerd. Steeds weer scherven en brokstukken oprapen, nog maar eens proberen een coherent maar o zo broos geheel samen te puzzelen.

Het klimaat in Nederland is almaar openlijker migrantenvrijandig geworden. Extreemrechts en klassiek racisme flak-

keren wereldwijd op – de keerzijde van multiculturalisme. In 1950 vormden Europeanen en Amerikanen samen een kwart van de wereldbevolking, nu minder dan 14%. De bevolking van twee Afrikaanse landen, Ethiopië en Nigeria, is bijna even groot als die van de VS. In 1950 was twee derden van de wereldeconomie Euro-Amerikaans, nu minder dan twee vijfden (James Meek – ‘The health transformation army’, London Review of Books, 2.7.2020 <https://www.lrb.co.uk/the-paper/v42/n13/james-meek/the-health-transformation-army>).

Çankaya noemt het multiculturele ideaal ‘een leugenachtig exportproduct, het oppervlakkige Nederland dat toeristen meekrijgen om vervolgens te denken dat we zo ruimdenkend zijn tegen Nederlanders-in-limbo.’ Geen ‘wij’ zonder ‘zij’ – al wie er niet bij hoort. Europa verkwanselt de eigen mensenrechtenstandaarden door weg te kijken van de meer dan driehonderd migranten die elke week in de Middellandse zee verzuipen. Men weigert stil te staan bij ‘de relatie tussen militaire invasies in het Midden-Oosten en internationaal terrorisme’, de geringe afstand tussen daders en slachtoffers.

De ander uitsluiten ‘doet ook altijd iets met onszelf, met onze menselijkheid.’ Het kan anders. Je kunt weigeren ‘jezelf als individu en anderen als een groep te zien’. Weigeren ‘om een handlanger te worden van uitsluiting’. Solidair zijn ‘met mensen die niet op jouzelf lijken, die niet dezelfde ervaringen hebben – mensen die economisch uitgebuit worden, op open zee verdrinken en wiens huis en haard onder het mom van ‘groei’ worden verpulverd.’

De lezing werd niks, maar het denken erover leverde prachtig denkwerk op.
Çankaya, Sinan – Mijn ontelbare identiteiten, Amsterdam, De Bezige Bij, 2020 - 240 blz

Gie van den Berghe

Website Gie van den Berghe: www.serendib.be
Laatste boek Gie van den Berghe (uitgegeven door Epo): Sieg heil! Van mythische groet tot verderfelijke ideologie. Dit is de geschiedenis of reconstructie van wat ooit een mooie groet was.

Wat wil je later worden? Ik dacht dat ik al iemand was....

Identiteitsontwikkeling in de 21ste eeuw. Uitdagingen en valkuilen.

Opvoeden en opgroeien, vooral als het wat moeilijker en niet vanzelf gaat: dat is al meer dan 25 jaar mijn werkveld. De basis hiervoor kreeg ik mee van mijn eigen moeder. Zij had een natuurlijke opvoedingsstijl waarmee ze kinderen met een sterke hand kon meenemen, hen met een zekere zachtheid in hun eigenheid laten en tegelijk het beste uit hen halen. Onbewust zette ze me aan om deze weg op te gaan en kinderen die het moeilijk hebben in onze samenleving te ondersteunen en verder te helpen op hun weg. In mijn eigen jeugdbewegingstijd en engagementen bij kwetsbare jongeren kreeg ik levenslessen mee, aan de KU Leuven academische denkkaders en in mijn eigen gezin met 4 kinderen dagelijkse uitdagingen die mijn inzichten en principes steeds op de proef stellen.

Momenteel werk ik als zorgcoördinator in het basisonderwijs en werk daarnaast als zelfstandig pedagoog in de praktijk thuis en in Centrum ViZit in Veurne als kinderen jongeretherapeut. Ik werk met kinderen en jongeren en hun ouders met als grootste doel hen zoveel mogelijk in hun eigen kracht te zetten.

Ik kreeg de vraag van het huisvandeMens om iets te schrijven in dit nummer over Identiteit. Ik deel graag enkele gedachten, bespiegelingen en ideeën over identiteitsontwikkeling bij kinderen en jongeren die ik tegenkom in mijn dagelijks werk.

De mens is de enige soort die jarenlang voor zijn kinderen zorgt. Een kitten verlaat na 6 weken zijn nestje. Een veulentje staat enkele minuten na de geboorte op zijn

eigen pootjes, al is het nog wat wankel. En bij ons, de mens, duurt het jaren vooraleer een menskind op eigen benen staat

Omdat een kind zo afhankelijk is van zijn ouders en opvoeders hebben we vanuit ons eigen normen- – en waardenpatroon een enorme invloed op dat weerloze wezentje dat we op de wereld gezet hebben en waarmee we ons leven delen. Het is goed om ons daar als opvoeders van bewust te zijn.

Hoewel een wijze vrouw -mijn moeder- me vaak citeerde: “Uw kinderen zijn uw kinderen niet.” Waar mijn moeder in jaren ‘70 en ‘80 deze wijsheden oppikte weet ik niet, maar ze getuigen wel van veel levensinzicht en een visie op opvoeden die niet verkrampd of versmacht. Het gedicht kwam van Kahlil Gibran waarin hij zegt dat we onze kinderen niet bezitten. Dat we hen niet mogen vormen of maken naar ons model, verwachtingen of voorbeeld. Maar dat we hen met onze liefde en begeleiding moeten laten groeien zodat ze kunnen worden wie ze zijn.

Worden wie je bent...

Kan je worden wie je bent? Quotes, reclamespots in de media slaan ons om de oren dat dat we kunnen worden wie we maar willen zijn. Opgroeien in tijden waarin alles mogelijk is. Een kind opvoeden in deze hyperindividuele tijden waarin de mens maakbaar is. Het is voor ons opvoeders een hele uitdaging. En niet in het minst voor onze kinderen en jongeren zelf. Zij moeten in die vloedgolf van informatie, constant “online” zijn, ... hun eigenheid ontdekken. Je kan hen niet afschermen van deze stroom, onder een stolp zetten en hen op hun 18 jaar eronder uit halen. En voilà, hier is een persoon die af is.

Je bent en wordt maar iemand in relatie met anderen. Je leert jezelf pas kennen in contacten met anderen. Als je in verbinding treedt met vrienden. Zo leer je waar je van houdt, waar je van baalt, waar je voor wil gaan, ...

Hoe help je je kind in zijn zoektocht naar wie het is, naar zijn identiteit?

Ik zie in mijn praktijk jonge ouders die in paniek slaan als hun vijfjarige kleuter nog niet zelfstandig is, angstig reageert of nog niet lang kan stilzitten. Jonge mensen die worstelen met een torenhoog en loodzwaar perfectionisme. “Mijn vriendin heeft onmiddellijk 87 likes op haar tiktok filmpje. Ik heb er amper 5. Ik ben vast niet populair.” Of kinderen die lijden onder een vertroebelde ouder-kindrelatie. “Mijn papa wil me al jaren niet meer zien. “

De andere is zo belangrijk in het opgroeien en ontwikkeling van onze identiteit. Het is pas door de anderen, de peer-groep, de vrienden, dat jonge mensen ontdekken wie ze zijn. Maar ook door inspirerende volwassenen. Denk maar aan die ene leerkracht die in jou bleef geloven. Of aan je

opa of die tante die een cruciale rol speelde, al was het maar door één bepaald inzicht of gesprek. Zo iets kan jaren blijven nazinderen.

Opvoeden tot zelfstandigheid is het uiteindelijke doel van de opvoeding. Maar niet iedereen is van meet af aan een stoere Pipi Langkous die weet wat ze wil. Bij de meesten vraagt dat heel wat tijd.

In de eerst levensjaren zijn die anderen nog niet zo belangrijk. Enkel de dichtste opvoeders, mama, papa krijgen een cruciale hoofdrol toegewezen. Een veilige en sensitieve hechting is hier van het allergrootste belang en legt de basis voor alle verdere en latere relaties.

Als ik tot iets mag oproepen, is het wel om te investeren in die eerste 3 belangrijke levensjaren. Je kind aanvoelen, zijn noden en behoeften herkennen, troosten, veiligheid bieden, sensitiviteit Dit zijn fundamenteën voor de ontwikkeling van je kind tot een harmonisch en evenwichtig mens. Aan ouders adviseer ik dan om je buikgevoel te volgen. Koppel je los van die informatiesunami van opvoedingsadviezen. Voel aan wat je kind nodig heeft en reik dat aan. Dat kan veiligheid zijn, een zachte aanpak of juist stevige grenzen trekken. Ik zie dat ouders het meestal bij het juiste eind hebben en hun kind goed kennen en aanvoelen. Maar door een overvloed van adviezen en goedbedoelde raad, raken ze soms de kluts kwijt zijn en beginnen te twijfelen aan hun eigen gezond verstand én hun buikgevoel.

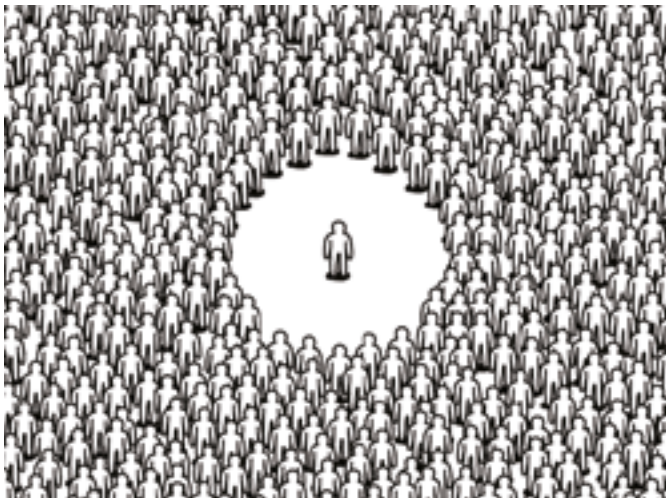
Tijd is nog een ander sleutelwoord in de identiteitsontwikkeling van jonge mensen. Als je weet dat je zenuwstelsel “af” is op 25 jaar, dan wil ik een pleidooi voeren om kinderen en jonge mensen tijd te geven. Een beetje contradicto- risch met de snelle tijdsgeest van onze samenleving.

Dat wil niet zeggen dat we ons als ouders en opvoeders moeten distantiëren. Neen, integendeel. We moeten hen de weg wijzen, de bakens uitzetten, een stevig solide basis meegeven, en tegelijk sterke vleugels zodat ze op een dag uitvliegen en hun eigen pad gaan.

Laten we onze kinderen tijd geven om -in verbinding met hen- uit te zoeken wie ze zijn, wat ze kunnen, waar ze goed in zijn en waar ze zeker niet verder moeten gaan. We hebben de reflex om hen, in deze wereld waarin alles perfect moet zijn, te beschermen en te behoeden voor tegenslagen en verdriet. Maar ook die schaafwonden, kapotte knieën leren hen wie we zijn, welke weg ze willen inslaan. Wij staan naast hen om hen op te vangen.

In deze 21ste eeuw hebben we de neiging om alles wat niet onmiddellijk vlot verloopt of niet onmiddellijk vanzelf gaat te medicaliseren. Een kind dat niet kan stilzitten,

van zijn stoel valt, zijn impulsen niet kan controleren heeft ADHD. Een dromerig meisje dat graag in haar eigen wereldje vertoeft heeft autisme. En omdat dit tegenwoordig een heel spectrum is, is de kans groot dat je daar als kind in terecht komt. Voor wie echt in de problemen komt door dat constant van de stoel vallen of dat afwezig zijn, moeten we zeker klaar staan om hen op te vangen en intensief te helpen. Een juiste diagnose kan dan de weg zijn om de juiste aanpak uit te stippelen. Het is soms dat laatste stukje waardoor de puzzel op zijn plaats valt. Ik zie dan vaak een opluchting bij ouders. Het kan een ommekeer met zich meebrengen naar een aangepaste begeleiding van het kind en meer begrip van de omgeving.

Maar we moeten ook opletten om niet in een valkuil te lopen. Tot 25 jaar duurt dus dat hele rijpingsproces van het intern zenuwstelsel. Dan is het “af” en kan je beter je impulsen controleren, kan je plannen en organiseren ... Laten we onze kinderen voldoende tijd geven voor dat proces, niet in een kramp schieten als ze er nog niet zijn, maar hen daarbij helpen om die vaardigheden te ontwikkelen en hierin te oefenen en te zich te bekwamen. Ik zag stille, bange kleuters die uitgroeien tot evenwichtige jongvolwassenen die voor een groep durven staan en enthousiast een presentatie geven. Ik zag kinderen met ernstige leerproblemen die verdere studies aanvatten.

Het onderwijs speelt hierin ook een grote rol. Onze scholen zijn zo strak georganiseerd dat wie niet in het plaatje van de middelmaat past als zorgenkind wordt opgepikt. En gediagnosticeerd volgens een psychiatrisch model, de DSM. Creëren we op die manier niet zelf de leer- en ontwikkelingsproblemen bij onze kinderen? Het geeft ons als opvoeders een manier om controle te hebben over onze kinderen, maar wat doet het met de prille identiteitsontwikkeling van jonge mensen om op te groeien vanuit beperkingen en zwaktes? Soms is een kind gelijk aan zijn label: “Ik ben Louis en ik heb ADHD.” Wat een wereld van verschil

om te kunnen groeien vanuit talenten en sterktes: “Ik ben Louis en ik barst van energie, ik hou van avontuur en ben een vat van fantasie en creativiteit.” Opgroeien met die gedachte maakt je een sterker persoon dan opgroeien met de idee dat je “ziek” bent

Terwijl ik deze gedachten opschrijf klinken die oude woorden van Kahlil Gibran nog na in mijn hoofd. Ik deel ze heel graag met jou, beste lezer, mama, papa, opa of oma... Ik hoop dat ze jou inspireren.

*Uw kinderen zijn uw kinderen niet,
maar de zonen en dochters van 's levens hunkering naar
zichzelve.*

*Gij brengt hen ter wereld, maar gij ziet niet hun oorsprong.
En ofschoon ze bij u zijn, behoren ze u niet toe.*

*Ge moogt hun uw liefde geven, maar niet uw gedachten,
Want zij hebben hun eigen gedachten.*

*Ge moogt hun lichaam huisvesten, maar niet hun ziel,
Want hun ziel woont in het huis van morgen, dat ge niet
kunt betreden, zelfs niet in uw dromen.*

*Ge moogt ernaar streven aan hen gelijk te worden, maar
probeer hen niet aan u gelijk te maken,
Want het leven gaat niet achteruit, noch draait het bij gis-
teren.*

*Gij zijt de boog waarmee uw kinderen als pijlen het leven in
worden geschoten.*

*De Boogschutter ziet het doel op het pad van de oneindig-
heid
en spant u met al Zijn kracht opdat Zijn pijlen gezwind en
ver zullen vliegen.*

*Laat het spannen door de Boogschutter u tot vreugde zijn,
Want evenals Hij de pijl liefheeft om zijn vlucht,
zo heeft Hij ook de boog lief om zijn standvastigheid.*

Uit: Kahlil Gibran, De profeet (1923)

Mieke Geussens (pedagoog & kinder- en jongerentherapeut)

Ken uzelf!

‘Ken uzelf’ is een opdracht uit de klassieke Oudheid die nog altijd even moeilijk blijft. Vroeger gingen we te rade bij priesters, tegenwoordig bij psychologen om te horen wie we eigenlijk zijn. Eeuwenlang heerste de overtuiging dat we in wezen slecht en zondig waren, tegenwoordig vertellen we onszelf dat we deugen. De actualiteit van de vraag blijft uit de zogenaamde ‘identiteitspolitiek’. Overal in Europa staan er politieke partijen op die een pleidooi houden voor onze échte identiteit. Dergelijke pleidooien tonen vooral dat zulk een identiteit niet langer meer bestaat en het is nog maar de vraag of die er ooit geweest is. De vraag blijft: wie ben ik? Dat alle antwoorden onbevredigend zijn, heeft alles te maken met verkeerde uitgangspunten. Intuïtief gaan we ervan uit dat onze identiteit uniek is en ‘in de kern’ grotendeels onveranderlijk is en blijft.

Uniek en onveranderlijk? Vergeet het...

Deze uitgangspunten zijn niet alleen verkeerd, in werkelijkheid liggen de zaken zelfs net omgekeerd: onze identiteit delen we voor een flink stuk met anderen; het is een sociaalpsychologische constructie die bovendien doorheen de tijd gevoelig kan wijzigen. De Vlaming vandaag is niet dezelfde als de Vlaming van twee generaties geleden, en op je vijftigste ben je iemand anders dan op je dertigste. Een overtuigende illustratie van het feit dat identiteit een sociaalpsychologische constructie is, kan men vinden in adoptie. Een Indiase baby geadopteerd door Antwerpse ouders, binnen een familie die al drie generaties lang in Antwerpen woont, zal uitgroeien tot een eigentijdse Antwerpse madam. Was ze geadopteerd door Amerikaanse ouders in Texas, dan was ze een Texaanse geworden – iemand helemaal anders. Het omgekeerde geldt evenzeer, maar kunnen we ons nauwelijks indenken. Mocht ik als baby geadopteerd worden zijn door een Indiaas koppel in Rajasthan, dan zou ik nauwelijks gelijken op wie ik nu ben. Onze identiteit hangt voor een flink stuk af van de sociaalpsychologische omgeving waarin we opgroeien, zoveel is duidelijk. De wetenschappelijke uitleg hiervoor verwijst naar twee aan elkaar tegengestelde processen die heel ons leven lang actief blijven. Voor het eerste gebruik ik graag de benaming ‘identificatie’, omdat het dezelfde stam bevat als identiteit; idem, hetzelfde; een andere benaming is ‘mirroring’ of spiegeling. Vanaf de geboorte houdt onze omgeving (te beginnen met onze ouders) ons voortdurend beelden en woorden voor die wij ongeweten overnemen en waar we zo goed mogelijk proberen op te gelijken. De neurologische grond daarvoor is ondertussen ook bekend: dit werkt via zogenaamde spiegelneuronen. De ons voorgehouden beelden en woorden zijn de bouwstenen van onze identiteit, en het constructieproces verloopt grotendeels gemeenschappelijk voor wie tot dezelfde groep behoort. Dit verklaart waarom mensen die opgroeien in dezelfde gemeenschap en in dezelfde sociale klasse meer op elkaar lijken dan ze beseffen: grotendeels onbewust kijken we naar dezelfde voorspiegelingen. Vandaar dat onze identiteit altijd een groepsidentiteit is, te beginnen met onze familie. Het verklaart ook waarom identiteit verandert; de

voorspiegelingen van twintig jaar geleden waren anders dan de huidige, en wij veranderen mee, zonder dat we het beseffen (doe de test: lees eens een krant van twintig jaar geleden?).

Het tweede proces gaat daar tegenin en maakt dat we onderling ook verschillend zijn, zij het minder dan we denken. De benaming ervoor is separatie, afstand nemen van, en dat is geen toeval. Al op zeer jonge leeftijd weigeren we een aantal dingen die de omgeving ons voorspiegelt en willen we eigen keuzes maken. Dit proces springt meer in het oog dan het vorige. Net zoals identificatie is separatie altijd aanwezig, maar als proces treedt het sterk op de voorgrond gedurende twee leeftijdsperiodes waarin ouders zich afvragen waarom ze het nemen van kinderen ooit zo’n goed idee hebben gevonden. Peuters leren al snel twee woordjes, ‘ik’ en ‘nee’, die ze bij voorkeur zo vaak mogelijk combineren. Deze ooit als trotsperiode benoemde levensfase is meestal grappig, het vervolg is dat een stuk minder: in de puberteit gaan pubers de grenzen aftasten door er zo veel mogelijk overheen te gaan. Daarbij weigeren ze wat hen voorgehouden wordt en kiezen ze voor identificatiemodellen die hun ouders vooral niet willen. Het is geen toeval dat dit net leeftijdsperiodes zijn waarin we op zoek gaan naar eigen accenten in wie we zijn en wie we willen worden. Merk op dat we bij separatie uiteindelijk ook op zoek gaan naar beelden en woorden waarmee we ons kunnen identificeren, maar dan voornamelijk andere beelden en woorden dan wat ons opgelegd wordt door onze onmiddellijke omgeving.

Gedurende ons volledige leven blijven identificatie en separatie aan het werk. Wat opvalt is dat het eerste ons naar groepen drijft en dus naar conformiteit, het tweede naar autonomie en dus naar eigen keuzes. Identificatie is sterk determinerend: afhankelijk van de plaats, de sociale klasse en de periode waarin je geboren wordt, zal je identiteit er zo of zo uitzien. Separatie biedt ons een stuk autonomie en keuzemogelijkheid, tot op zeker hoogte kunnen we zelf op zoek gaan naar eigen invullingen.

Waaruit bestaat onze identiteit?

In hun onderlinge wisselwerking bepalen deze twee processen wie wij worden. De volgende vraag betreft de inhoud – welke kenmerken maken dat ik ‘ik’ ben? Het hyperindividualisme van onze tijd beantwoordt deze vraag met een opsomming van individuele kenmerken. In realiteit behoort de mens tot de sociale zoogdieren, en is het bijgevolg veel operationeler onze identiteit te begrijpen als een complexe samenstelling van een aantal cruciale sociale verhoudingen waarin ‘ik’ telkens een voor mij typerende positie inneemt. Er zijn vier basisverhoudingen: tegenover het andere geslacht, tegenover de oudere generatie en dus de autoriteit; tegenover mijn gelijken (leeftijdgenoten, burens, collega’s); en ten slotte tegenover mijn eigen lichaam, ‘mezelf’.

Het verband tussen constructie (identificatie en separatie) en inhoud (de vier verhoudingen) ligt voor de hand. De manier waarop ik me bijvoorbeeld verhoud tot het andere geslacht en tot de autoriteit hangt grotendeels af van de gemeenschap waarin ik opgroeit. De spiegels waarin ik kijk, zijn cultureel bepaald. Vandaar ook dat onze identiteit sterk verschilt van die in andere culturen, die in andere spiegels kijken en op grond daarvan andere verhoudingen en dus andere identiteiten ontwikkelen – soms dusdanig anders dat zich ernstige botsingen met onze spiegels voordoen; met ons dus.

De oorzaak van zulke botsingen wordt duidelijk als we inzien dat die vier verhoudingen propvol geboden en verboden zitten, met de dominante normen en waarden van de gemeenschap waarin we opgroeien. De uitspraak in mijn boek *Identiteit* dat elke identiteit terug te voeren is tot een ideologie, deed in sommige kringen nogal wat stof opwaaien. Toch valt dat makkelijk na te gaan, want de verhoudingen die onze identiteit uitmaken, zijn inderdaad nooit neutraal.

Dit is heel duidelijk in de verhouding tot het andere geslacht, en deze verhouding illustreert ook hoezeer onze identiteit de voorbije decennia gewijzigd is. Omdat de geboden en verboden ingrijpend zijn gewijzigd. Wie heeft er op het verkeerde moment hoofdpijn, hoe verdelen we de zorg voor de kinderen, en waarom krijgen vrouwen nog steeds minder loon voor hetzelfde werk? Beperken we ons tot een klassieke tweedeling (mannen versus vrouwen) en juichen we in alle hypocriete stilte gaybashing toe, of beschouwen we een derde (homoseksueel), eventueel zelfs een vierde gender (transseksueel) als vanzelfsprekend?

De andere-gelijke heette nog niet zo lang geleden onze ‘medemens’ en in een ander jargon een ‘kameraad’. Iemand die we hoe dan ook moesten helpen, zelfs als we daar weinig zin in hadden. Nu ligt dat anders. Werk ik samen met anderen, in een hecht teamverband, of krijgt mijn eigen carrière voorrang? Ben ik bereid een deel van mijn loon af te staan voor gepensioneerden, werklozen en zie-

ken, of beschouw ik die als profiteurs? Kan ik de ander toelaten in mijn intieme ruimte, of blijf ik liever op mezelf, bang voor elke aanraking?

Dat laatste brengt de volgende verhouding binnen onze identiteit naar voren: die tot het eigen lichaam, wat ik uitvoerig beschreven heb in het boek *Intimiteit*. Terwijl het lijf in een vorig, ondertussen bijna vergeten tijdperk als onrein en bron van zonde werd beschouwd, is het nu het voorwerp van voortdurende zorgen. Is mijn neus niet te groot? Zijn mijn lippen niet te dun, mijn borsten niet te klein? Is dat wratje geen kwaadaardig gezwel, en moet ik me niet op darmkanker laten screenen? De voortdurende zorg voor het lijf maakt deel uit van een nieuwe verplichting tot perfectie, waarbij iedereen aan de fitnes moet, en waarbij plastische chirurgie steeds meer de regel wordt.

Door de drie verhoudingen loopt een allesomvattende vierde: onze verhouding tot de autoriteit, waar ik een afzonderlijk boek aan gewijd heb. Er is in ons een dwingende kracht aan het werk die ons voorhoudt wie wij móeten zijn en wie we niet mógen zijn, als man of vrouw, als gelijke, als lichaam. Geboden en verboden die oorspronkelijk buiten ons lagen, hebben we verinnerlijkt. Ze zijn deel van onszelf geworden – het deel dat ons voortdurend de les leest. Merk op dat deze identificatie evenzeer een socialisering is: we voegen ons naar de sociale verwachtingen. En terzelfdertijd willen we toch ons eigen ding doen (separatie).

De tegenstelling tussen de twee constructieprocessen blijft ons in beweging houden, en dat is maar goed ook!

Paul Verhaeghe

Paul Verhaeghe is Gewoon hoogleraar aan de universiteit van Gent. Hij is de auteur van het drieluik *Identiteit* (2012), *Autoriteit* (2015), *Intimiteit* (2018) waarin hij de effecten beschrijft van onze samenleving op wie wij zijn.

Jonkies

Het jongerenteam van deMens.nu

Graag presenteer ik met de gepaste trots het jongerenteam van deMens.nu! Onze organisatie besloot een tijd geleden dat het wou inzetten op jongeren en wij zijn de vrucht van die beslissing: Annouk Brebels is de jongerencoördinator, Vincent Punie is de jongerenconsulent van Vlaams-Brabant en Brussel, Jelle Hermans is de jongerenconsulent van Limburg en ik ben de jongerenconsulent van West-Vlaanderen. Samen zorgen wij voor een verjonging van de organisatie op federaal én op lokaal niveau door projecten op te zetten voor en door jonge mensen. Graag vertel ik jullie in dit artikel wat meer over de projecten waar ik me mee bezig houd dit jaar en over mijn ervaringen de afgelopen maanden. Eind januari 2020 startte ik bij deMens.nu en werd ik liefdevol onthaald in de huizen van de mens in West-Vlaanderen en in het jongerenteam. Nog voor ik me goed en wel kon inwerken, kreeg de hele wereld te kampen de Corona pandemie die ons land in rep en roer zette en leed tot de semi-lockdown in maart 2020. We pasten ons snel aan en leerden om vergaderingen enkel digitaal te doen, projectjes aan te passen aan de huidige omstandigheden en dachten diep na over hoe wij in deze crisistijden een meerwaarde konden vormen. Diegenen onder jullie die deMens.nu volgen op Facebook of huis van de Mens op Instagram, konden onze sociale media actie volgen #MentalHealthOmKwartNaElf waarmee we elke dag om kwart na elf tips en tricks deelden om te zorgen voor onze mentale gezondheid in quarantaine.

We hadden toen tijd in overvloed om nieuwe projectjes op poten te zetten en in te plannen voor het najaar. Het enige

dat we niet hadden, en wat niemand had, was zekerheid dat ze zouden kunnen doorgaan. Ondertussen, verschillende maanden later, hebben we wél al een projectje kunnen uitwerken in samenwerking met OSB (Oud-studentenbond VUB): twee Webinars over 'afstuderen in Coronatijd'. In deze Webinars spreken we in totaal met vier HR experts met elk een unieke kijk op de arbeidsmarkt in Coronatijden. Wat kunnen afstuderende studenten verwachten als ze op zoek gaan naar een job? Hoe kunnen ze zich onderscheiden? Hoe werkt een online sollicitatiegesprek? Deze en nog talloze vragen werden gesteld, opgenomen en tot een Webinar gemaakt die in première ging op 17 en 18 augustus op Facebook en op de website van deMens.nu. Ben jij ook geïnteresseerd? Of ken jij jonge mensen die wat tips kunnen gebruiken? Herbekijk de Webinars op de website van deMens.nu.

Wat ligt er voor mij nog in het verschiet in dit turbulente jaar? Een kunstproject over 'leven in quarantaine' op 12 september in Brugge, een studiedag voor Jeugdwerkers en jeugdwelzijnswerkers over de dynamieken van polarisatie in Gent en praatavonden voor jongeren rond existentiële crisis. Ik heb er zin in, ik kijk er naar uit en ik hoop vooral dat we dit jaar veel jonge mensen kunnen ondersteunen en inspireren! Denk voor jezelf, zorg voor elkaar!

*Joke Neels
Jongerenconsulent West-Vlaanderen*

Lezing 'Het archief van onderzoeksjournalist Walter De Bock' door dr. Klaartje Schrijvers

Organisatie: Vermeylenfonds Koksijde-Oostduinkerke ism UPV Westkust
Datum: donderdag 8 oktober 2020
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: € 5 voor niet-leden / € 3 voor leden (koffie inclusief)

Een onthullende lezing door een historica die het extreem-rechtse netwerk in België en Europa in kaart wilde brengen en daardoor toevallig toegang kreeg tot het persoonlijk archief van een vooraanstaand Vlaams onderzoeksjournalist. Voor wie de hedendaagse geschiedenis beter wil begrijpen: een must!

Info & inschrijven: Marc Mortier - marc-mortier@telenet.be - 0475 97 21 98

Infosessie Waardig Levenseinde

Organisatie: huisvandeMens Diksmuide
Datum: dinsdag 13 oktober 2020
Uur: 14u
Locatie: huisvandeMens Diksmuide, Esenweg 30
Prijs: Gratis

Infosessie over mogelijke beslissingen bij het levenseinde: euthanasie, weigeren van behandelingen (patiëntenrechten), orgaandonatie, lichaam schenken aan de wetenschap, uitvaart... Via voorafgaande wilsverklaringen kan jij de regie over jouw leven en het levenseinde mee in handen nemen! Een medewerker van het huisvandeMens biedt je een heldere uitleg over hoe de wetgeving in elkaar zit, overloopt samen met jou de verschillende formulieren en maakt tijd voor al jouw vragen. Inschrijven verplicht (plaatsen beperkt!)

Info & inschrijven: diksmuide@deMens.nu - 051 55 01 60

Workshop 'Omgaan met stress en burn-out'

Organisatie: huisvandeMens Diksmuide
Datum: woensdag 14 oktober 2020
Uur: 19u
Locatie: huisvandeMens Diksmuide, Esenweg 30
Prijs: Gratis

Stress? Spanning? Piekergedachten? Slapeloze nachten? Burn-out? Wil je weten hoe je jezelf hiervan op korte termijn kan verlossen? Dan is deze workshop écht iets voor jou! Leer in deze interactieve workshop boordevol tips & tricks hoe je stress uit je leven kan bannen! Inschrijven verplicht (plaatsen beperkt!)

Info & inschrijven: diksmuide@deMens.nu - 051 55 01 60

Voordracht 'Kurtoisie' door Kurt Van Eeghem

Organisatie: August Vermeylenfonds Koksijde-Oostduinkerke
Datum: donderdag 15 oktober 2020
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: € 5 voor niet-leden / € 3 voor leden (inclusief koffie)

Etiquette ander bekeken door meesterverteller Kurt Van Eeghem. Zijn de etiquetteregels nog van deze tijd? We nemen een duik in het verleden en zo ontdekken we de echte waarde van 'etiquette' en dat durft wel eens tegen te vallen. In deze lezing worden originele, vaak grappige, maar toch ook zeer boeiende alternatieven voorgesteld.

Info & inschrijven: Maurits De Picker - depicker.maurits@skynet.be - 0477 29 38 37

Jazzavond met de North Sea Dixieland Streetband

Organisatie: Vrijzinnig Huis Koksijde & Panne Instituut
Datum: vrijdag 16 oktober 2020
Uur: 20u - deuren 19u
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: € 10 / € 6 voor -12 jaar

North Sea Dixieland Streetband uit Koksijde brengt ons in hogere jazz-sferen met bekende deuntjes. .

Info & inschrijven: Joeri Stekelorum - vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com - 058 52 04 61 of Eddy Deboyser - deboyser.eddy@skynet.be - 0473 89 39 14 - Opgelet! aantal aanwezigen beperkt tot 50 personen

Bezoek aan het Politiehuis

Organisatie: Willemsfonds
Veurne-De Panne-Koksijde
Datum: woensdag 21 oktober 2020
Uur: samenkomst om 14u
Locatie: Markt Koksijde
Prijs: € 5

Geleid namiddagbezoek aan het nieuwe politiehuis Westkust. Drankje aangeboden in de brasserie van de cinema Koksijde. Facultatief vrij avondmaal in dezelfde brasserie.

Info & inschrijven: veronique.hubrecht@gmail.com

Herdenkingsplechtigheid 2020

Organisator: huisvandeMens
Diksmuide ism Vrijzinnig Huis Koksijde
Datum: dinsdag 10 november 2020
Uur: 19u
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48 te Koksijde
Prijs: gratis – inschrijven is wel verplicht

We organiseren een bezinningsmoment om dierbare overledenen te herdenken. We staan stil bij wie er niet meer is en zoeken verbinding in deze moeilijke tijden. We houden het veilig en garanderen de nodige afstand, een mondkapje dragen is verplicht. Om praktische redenen is het nodig uw aanwezigheid te bevestigen vóór 1/11 via bovenstaand telefoonnummer of e-mail. We vragen om hierbij zeker volgende gegevens te vermelden: uw naam, naam van de overledene(n) voor wie u komt en met hoeveel personen u aanwezig zal zijn op de plechtigheid.

Info: 050 55 01 60 of diksmuide@demens.nu

Lezing 'Klimaatverandering: de volgende crisis?' door prof.ir. Bernard Mazijn

Organisatie: Vermeylenfonds
Koksijde-Oostduinkerke ism UPV Westkust
Datum: donderdag 12 november 2020
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: € 5 voor niet-leden / € 3 voor leden (koffie inclusief)

De coronacrisis heeft de aandacht afgeleid van de bekommernis om een halt toe te roepen aan de opwarming van de aarde en de daaruit voortvloeiende problemen. Waar de ene crisis (voorlopig?) is afgewend, staat er wellicht een andere voor de deur. Een stand van zaken door een geëngageerde deskundige.

Info & inschrijven: Marc Mortier - marc-mortier@telenet.be - 0475 97 21 98

Daguitstap naar Brussel

Organisatie: Willemsfonds
Veurne-De Panne
Datum: 18 november 2020
Uur: 9u
Locatie: treinstation Veurne
Prijs: nog te bepalen

Bezoek aan twee nog nader te bepalen tentoonstellingen in Brussel met gezamenlijke facultatieve middaglunch.

Info & inschrijven: hedwig.franchois@skynet.be

Voordracht 'Opa & oma zonder stress' door Bieke Geenen

Organisatie: Vrijzinnig Huis Koksijde
Datum: donderdag 19 november 2020
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: gratis

Grootouders en hun kleinkinderen. Het is haast niet te beschrijven welke magie er tussen hen knettert. Grootouder zijn is dan ook een geweldig privilege. Maar het brengt soms ook onverwachte uitdagingen met zich mee. Want hoe vind je een goede balans tussen mee opvoeden en lekker verwennen? Hoe geef je aan waar je grenzen liggen? Wat als de opvang van je kleinkinderen wat te vermoeiend wordt? En vooral: hoe word je de oma of opa die je altijd al had willen zijn?

Info & inschrijven: vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com - 058 52 04 61

Vrijzinnig Groeifeest (onder voorbehoud!)

Organisatie: HV Westhoek
Datum: zaterdag 21 november 2020
Locatie: CC Casino Koksijde, Casinoplein 1 – 11, 8670 Koksijde

Infosessie Waardig Levenseinde

Organisatie: huisvandeMens Diksmuide
Datum: dinsdag 24 november 2020
Uur: 19u30
Locatie: huisvandeMens Diksmuide, Esenweg 30
Prijs: Gratis

Infosessie over mogelijke beslissingen bij het levenseinde: euthanasie, weigeren van behandelingen (patiëntenrechten), orgaandonatie, lichaam schenken aan de wetenschap, uitvaart... Via voorafgaande wilsverklaringen kan jij de regie over jouw leven en het levenseinde mee in handen nemen! Een medewerker van het huisvandeMens biedt je een heldere uitleg over hoe de wetgeving in elkaar zit, overloopt samen met jou de verschillende formulieren en maakt tijd voor al jouw vragen. Inschrijven verplicht (plaatsen beperkt!)

Info & inschrijven: diksmuide@deMens.nu - 051 55 01 60

Winterbarbecue met voordracht 'IJsland, 50 tinten wit' door Frank De Leger (onder voorbehoud!)

Organisatie: Vrijzinnig Huis Koksijde
Datum: zondag 6 december 2020
Uur: deuren open om 10u30, voordracht start om 11u
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: leden € 25 / -12 jaar € 12 / niet-leden € 29

Onze klassieker – een gezellige winterbarbecue gecombineerd met een pittige en leerrijke voordracht.

Info & inschrijven: vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com - 058 52 04 61 – Opgelet! Aantal aanwezigen beperkt tot 50 personen.

Lezing 'Partycrasher: de fiscus als spelbreker' door prof.dr. Michel Maus

Organisatie: Vermeylenfonds Koksijde–Oostduinkerke ism UPV Westkust
Datum: donderdag 10 december 2020
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: € 5 voor niet-leden / € 3 voor leden (koffie inclusief)

Er is een algemene vraag naar een rechtvaardige fiscaliteit, vooral nu de burger extra aangesproken wordt door de coronacrisis. Sommige proberen echter de fiscus een hak te zetten.

Info & inschrijven: Marc Mortier - marc-mortier@telenet.be - 0475 97 21 98

Imago

Organisatie: Willemsfonds Veurne – De Panne
Datum: 11 december 2020
Uur: opening om 19u30
Locatie: Gemeentehuis De Panne
Prijs: gratis

In deze reizende tentoonstelling van de vijfjaarlijkse wedstrijd Imago ingericht door Willemsfondsafdeling Kunst-Wijs vzw met dit jaar als thema 'Water'. Gezamenlijke organisatie met gemeentebestuur De Panne die eveneens instaat voor de receptie.

Info & inschrijven: ivan.winnock@skynet.be

ZONDAGEN IN HET VRIJZINNIG HUIS KOKSIJDE

Elke zondag is het ontmoetingscentrum

open van 11u. tot 13.30u.

Ideaal voor een gezellige babbel en een drankje!

Lokale vereniging

Humanistisch Verbond Westhoek

DRINGENDE OPROEP

Om haar administratieve werking te consolideren is het Humanistisch Verbond Westhoek DRINGEND op zoek naar BESTUURSLEDEN. Ben je lid van het Humanistisch Verbond en wil je actieve ondersteuning bieden, meld je dan bij één van onze bestuursleden of bij de administratieve zetel - Coosemanslaan 2 GV 01 - 8670 Koksijde - 058 51 90 94 - denisevandermeiren52@gmail.com

NORTH SEA DIXIELAND STREETBAND

VRIJDAG
16 OKTOBER 2020
20U
DEUREN 19U

Prijs

€10 /kinderen – 12j. €6

Kaarten in voorverkoop

Joeri Stekelorum
058 52 04 61
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com
Eddy Deboyser
0473/89 39 14
deboyser.eddy@skynet.be

Locatie

Vrijzinnig Huis Koksijde
Galloperstraat 48

www.vrijzinnighuiskoksijde.be

v.u.: Joeri Stekelorum, Galloperstraat 48, 8670 Koksijde

**HUMANISTISCH
VERBOND**

Wie zijn identiteit baseert op het werk dat hij doet, is kwetsbaar: verlies je je baan, dan verlies je een deel van wie je bent. Maken we ons werk soms te belangrijk?

Een poos geleden, nog voordat het coronavirus de sjeu uit onze sociale levens zou gummen, kwam ik in de kroeg een oude jeugdvriend tegen. “Dat is lang geleden,” zei hij en gaf me een klop op mijn schouder. “Hoe is het met je?” Ik vertelde dat ik inmiddels journalist en vader was, vroeg hoe het met hem ging. “Ik schilder graag met olieverf, ben een tuinhuis aan het timmeren en voetbal nog. En o ja, ik werk als consultant.” Toen hij daarna naar mijn hobby’s informeerde, antwoordde ik opgetogen dat ik van mijn hobby mijn werk had gemaakt. Hij keek me aan alsof hij medelijden met me had.

Het leek erop dat hij trots was dat werk een beperkte rol speelde in zijn leven, door zo nadrukkelijk eerst zijn hobby’s en projecten te noemen. Hij ziet zichzelf misschien niet als consultant, maar als 28-jarige man die houdt van schilderen, timmeren en voetballen en zijn geld verdient als consultant. Ik zie mezelf als journalist. En vooruit, als vader.

Heb ik werk een te belangrijk onderdeel van mijn leven gemaakt? Het liefst schrijf ik de hele dag verhalen, en wanneer ik niet schrijf, denk ik erover na. Of lees ik boeken en artikelen om af te kijken hoe anderen het doen, telkens overwegend: kan ik iets met dit onderwerp? Ik voel me vaak nutteloos als ik een vrije dag neem – een gemiste kans om me in mijn werk te ontwikkelen, om mezelf te ontwikkelen. Daar wordt het troebel: die twee identiteiten lijken in elkaar over te lopen, of misschien zijn ze al versmolten tot één. Is dat erg?

Veel op het spel

De Britse filosoof Alain de Botton, die verschillende boeken over werk en identiteit publiceert, schrijft in zijn boek Een ode aan de arbeid dat er in de moderne economie een tweedeling is ontstaan. Je hebt het gros van de middenklasse die beweert dat ze zich ontplooiën door te werken en daar voldoening uit halen. Het zou leiden tot verlichting.

Een groot deel van de arbeidersklasse vindt dat onzin. Zij vinden werk niet leuk en willen er zo snel mogelijk mee klaar zijn om het weekend te vieren. Dat is het echte leven: niet met collega's, maar met vrienden.

De Botton vindt het ambitieus om te streven naar zowel een gelukkig huwelijk als een baan waar je plezier uit haalt en waarin je jezelf kunt ontwikkelen. Voor mij voelt het juist als voorrecht dat ik verslingerd ben aan mijn werk. Het lijkt me verschrikkelijk iets te doen waar ik geen voldoening uit haal, niets van leer. Ik werk regelmatig in het weekend, of rust uit om me op te laden voor de nieuwe werkweek.

Alleen: de coronacrisis plaatst dat in een ander perspectief. Wie zijn identiteit baseert op het werk dat hij doet, is kwetsbaar. Wie zijn baan kwijtraakt, verliest daarmee ook een groot deel van wie hij is. Dat gebeurt al: theatermakers zonder voorstellingen. Mensen in de toeristenbranche die vrezen dat het bedrijf waarvoor ze werken omvalt. Horcapersoneel dat zich laat omscholen. Er staat meer op het spel dan alleen een baantje waarmee we brood op de plank brengen.

Je passie vinden

Psychotherapeut Esther Perel sprak in een interview in de Volkskrant over een 'collectieve break-up' wanneer veel mensen hun baan (tijdelijk) verliezen. Door de opkomst van het individualisme en het wegvallen van gemeenschappen zijn we zelf verantwoordelijk geworden voor onze identiteit, zegt ze. Daarbij hebben we ook nog eens voortdurend het idee dat we onszelf moeten verbeteren: 'We stoppen niet meer met een baan omdat we het niet meer leuk vinden, maar omdat we denken dat het ergens beter kan.'

Het belang van werk is de laatste jaren exponentieel toegenomen, zegt de Vlaamse psychoanalyticus Paul Verhaeghe. "We zijn er trots op dat we zo hard werken, we halen daar de zin van het leven uit. Onze identiteit is onze professionele identiteit. Het doel is om die te maximaliseren. Blijven groeien; het is nooit genoeg. Dat betekent dat onze identiteit voor een groot deel afhankelijk is geworden van de grillen van de economie. Dat kan niet lang meer goed gaan."

Volgens Perel bestaat onze identiteit uit relaties die niets meer dan schijnzekerheid verschaffen. 'Valt het bedrijf om waar je werkt, valt in een keer een deel van wie jij bent weg,' zegt ze in de Volkskrant. 'Als jij niet meer aan het werk kunt als creatieve zzp'er, wie ben je dan nog?'

Die situatie was vroeger ondenkbaar, zegt filosoof Lamert Kamphuis, die dit thema bespreekt in zijn boek *Filosofie voor een weergaloos leven*. "Je werd geboren in een maatschappelijke rol," zegt hij. "Je was bakker, net als je vader en opa. Wij zien identiteit inmiddels niet meer als iets

wat ons is gegeven, maar wat we zelf creëren, ons uniek maakt. Die ontwikkeling begon al in de vijftiende eeuw, toen de negatieve opvatting over werk – de Grieken keken neer op mensen die voor hun geld werkten en in de middeleeuwen was het een straf van God – veranderde door de opkomst van het humanisme. Er kwam meer aandacht voor de ontwikkeling van het individu. In de achttiende eeuw, de tijd van de romantiek, ontstond het idee dat we allemaal een uniek talent hebben en het doel in het leven is om dat talent te vinden en te ontwikkelen."

In de twintigste eeuw rukte het existentialisme op. Een stroming die ieder persoon beschouwt als uniek wezen, verantwoordelijk voor zijn eigen levensgeluk. We gingen ons eigen zelf creëren, als een project dat vorming nodig had. Kamphuis: "Je bent dus niet meer wie je bent, maar wat je doet. Dat brengt ons naar de 21ste eeuw, waar het draait om zelfontplooiing en persoonlijke groei. Die twee stromingen – het uniek zijn en je passie vinden, en zelfontplooiing en persoonlijke groei – zijn de afgelopen decennia een huwelijk aangegaan met het neoliberalisme: ze vinden voor een heel groot gedeelte plaats binnen je carrière."

En daar gaan we ver in. De verwachtingen over wat we kunnen bereiken in onze carrière zijn nog nooit zo hooggespannen geweest, schrijft De Botton in zijn boek: 'We horen van jongs af aan dat we alles kunnen worden wat we willen, zolang we maar ons best doen en talent hebben. De kans dat je nu even rijk en beroemd wordt als Bill Gates is ongeveer net zo groot als de kans dat je in de zeventiende eeuw plots toetrad tot de Franse adel. Maar zo voelt het niet. In de moderne maatschappij is iedereen gelijk. We kunnen bereiken wat Bill Gates bereikt, als we er maar hard voor werken.'

Schaamte

Maar wat als je dan ineens je baan verliest? Wendy Amend (30) was fashion product developer bij een grote Nederlandse textielabrikant, iets waarvan ze altijd had gedroomd. Ze werkte meer dan veertig uur in de week; haar werkplek voelde als tweede huis. Haar collega's vervingen haar vrienden, of ze raakte bevriend met mensen die haar konden helpen haar doelen te bereiken. Ze dacht: dit is de plek waar ik oud ga worden, met al die doorgroei-mogelijkheden. In 2016 was er een reorganisatie. Haar hele afdeling werd opgeheven. "Ik was altijd die vrouw die werd gezien en gewaardeerd. Nu zat ik thuis in een zwart gat en wist ik niet meer wie ik was. Ik schaamde me wanneer ik onder familie en vrienden was, zag mezelf niet meer als een interessant iemand. Wat had ik nog toe te voegen, nu ik niet meer kon vertellen over mijn werk?"

Toen ze een tijd thuiszat, dacht Amend: hoe ga ik weer gelukkig worden? “Uiteindelijk bood mijn baanverlies kans op reflectie. Ik was ver verwijderd van de normen en waarden waarvoor ik stond. Ik besloot een webshop te beginnen met duurzame, handgemaakte kinderkleding. En ging mijn identiteit breder zien: ik werk, maar ben ook moeder, hou van dansen, yoga en mediteren en ik zie mijn oude vrienden weer.”

Dat doet denken aan wat De Botton schrijft: we zien het als tragedie wanneer we onze baan verliezen, omdat we onze identiteit ermee verliezen. We eisen dat we onszelf kunnen ontwikkelen in ons werk en dat het leuk is. Dat is een risico, want als het niet lukt, zijn we ongelukkiger dan wanneer we werken met het idee: het is maar een baan, het is prima zolang ik er geld mee verdien en het niet heel vervelend is.

Girlboss-feminisme

Ineens benijd ik die oude jeugdvriend van me. Ik vond het maar geforceerd hoe hij me bestookte met zijn hobby's, maar hij lijkt veel beter dan ik te weten wie hij is zonder werk. Psychotherapeut en coach Carien Karsten ontvangt in haar praktijk juist veel mensen die worstelen met de vraag wie ze zijn zonder hun werk. Ze weten niet waarom ze hun werk zo belangrijk vinden, wat hun doel is en wat ze zouden doen wanneer het wegvalt. Karsten: “Ik onderscheid vier elementen die onze identiteit vormen: werk, liefde, gezondheid en spel. Wil je gelukkig zijn, doen ze er alle vier toe. Op spel scoren de meesten vaak heel laag. Iets doen om de activiteit zelf. We zijn geprogrammeerd om alleen te doen wat nuttig en efficiënt is, willen geen tijd verspillen.”

Daar maakte historicus Johan Huizinga zich in de jaren dertig van de vorige eeuw al zorgen over. Hij stelde dat de ‘homo ludens’, de spelende mens, het fundament is voor onze cultuur en de wijze waarop de samenleving vorm krijgt. Maar Huizinga zag dat de moderne tijd de spelende mens met uitsterven bedreigde. Hij wees erop dat de samenleving ‘verernstigde’. Door het kapitalisme dat het bedrijfsleven binnendrong, maar ook door de professionalisering van sporten als voetbal.

Dat herkent Karsten. In haar praktijk krijgt ze veel mensen over de vloer van wie hun leven in het teken staat van werk. “Laatst nog maakte ik een wandeling met een jongen die nauwelijks op keek naar het landschap. Hij zat gevangen in het ‘ik moet’. Hij zette zichzelf enorm onder druk, het enige dat hij naast zijn werk nog deed, was squashen. Maar dat was er eigenlijk onderdeel van: hij deed het om fit te blijven zodat hij zijn werk kon volhouden.”

Wat ook niet helpt, schrijft de Amerikaanse essayist Jia Tolentino in haar essaybundel *Spiegeldoolhof*, is dat succesvol worden de afgelopen jaren werd neergezet als een feministisch streven, het ‘girlboss-feminisme’. Dat houdt vooral in dat je opeist wat van jou is en dat aan iedereen laat zien. Tolentino schrijft dat die beweging begon in 2013 met het manifest *Lean In* van Sheryl Sandberg en Nell Scovell. Zij schreven dat vrouwen zelf verantwoordelijk zijn voor hun ambitie. Dat het draait om hard werken, individuele prestaties en persoonlijke groei.

Puur voor het geld

Maar wat als je van je passie of hobby je werk hebt gemaakt? Dan zou je kunnen zeggen dat je de spelende mens bent in je werk. Toch is die groep juist kwetsbaar, helemaal nu we in een pandemie verkeren. Jurriën Trappel (28) is freelance theatermaker. Al zijn klussen zijn weggefallen: theaterlessen bij De Theaterkamer in Amsterdam, een voorstelling en theatertrainingen. Doordat hij daarnaast drie dagen in loondienst werkt, kan hij de huur betalen en boodschappen doen.

“Alleen ik identificeer me met mijn werk als theatermaker. Dat is wie ik ben. Ik doe dat werk niet twee dagen in de week, maar ben altijd bezig. Op de fiets zie ik iemand die een leuk personage zou kunnen zijn voor een voorstelling. Of ik zie een foto en denk: dat is een mooi uitgangspunt voor een les. Ik sta altijd ‘aan’ om geïnspireerd te worden. Dat is soms vermoeiend, maar het geeft me ook energie.”

Het is niet duidelijk wanneer hij zijn werk als theatermaker weer kan oppakken. Dat veroorzaakt soms twijfel. “Ik heb gedacht: moet ik vol inzetten op mijn vaste werk? Maar ik kan me niet voorstellen dat ik ooit stop met theater. Dat voelt als verraad naar mezelf. Dan zou ik doodongelukkig worden.”

Annemarijn Zanting (27) zit in hetzelfde schuitje. Ze werkt als zzp'er in de theater- en festivalwereld. De komende maanden zit ze zonder klussen, terwijl haar werk zo'n beetje haar leven is. “Ik werk zeventig tot tachtig uur in de week. Het is precies wat ik leuk vind. De theatergroepen voelen als familie en thuis gaat het ook over theater, want mijn vriend zit in dezelfde sector. Dat valt nu allemaal weg.”

Is het mogelijk om werk in een andere sector te zoeken, als theater zo is verweven met wie je bent? Zanting denkt er veel over na. Ze overweegt het wel, aangezien het nog wel twee jaar kan duren voordat ze weer aan de slag kan. “Ik zou een tijdelijke baan kunnen nemen, puur voor het geld. Wanneer het dan weer kan, zou ik dan weer de theaterwereld in kunnen. Of ik zoek iets anders waar ik mijn passie in kwijt kan. Dat is er nu nog niet, maar misschien kan zoiets zich ontwikkelen.”

Dat is best ingewikkeld: we worden aangemoedigd om onze passie te vinden, maar zodra we daar dan ons werk van maken, kunnen we het verliezen. Dat zal minder snel gebeuren wanneer je hobby je hobby blijft, en er geen druk is om te produceren of te groeien. Maar hoe realistisch is het om die keuze te maken? Het voelt lekker om geld te verdienen met iets wat je leuk vindt. Bovendien willen mensen de bevestiging en goedkeuring van anderen. Het doet het op een feestje toch minder goed als je zegt dat je geen baan als theatermaker hebt, maar in je vrije tijd weleens een voorstelling schrijft.

De hoeveelheid tijd, liefde en respect die we aan iemand geven, koppelen we zelfs aan zijn of haar positie op de maatschappelijke ladder, schrijft Alain de Botton in zijn boek Statusangst. Het gaat ons niet zozeer om status verwerven of hogerop komen, maar om de beloning die we daardoor van anderen krijgen.

Erkenning en waardering

Exemplarisch voor de dominante opvatting over de betekenis en het belang van werk waren de reacties die journalist en psycholoog Suzanne Weusten kreeg toen ze haar functie binnen de hoofdredactie van de Volkskrant opzegde om als zzp'er door te gaan. "Veel mensen begrepen daar niets van. Waarom gaf ik die positie op? Ze dachten dat ik zou inboeten aan salaris en status. Ze zagen me als iemand die werkloos was geworden."

Door alle reacties die Weusten kreeg op haar vertrek bij de krant, besloot ze een artikel te schrijven over wat werk met onze identiteit doet. Daarin noemt ze een Zweeds onderzoek uit 2001 waaruit blijkt dat vooral in hogere functies ontslag wordt verzwegen. Er waren werklozen die alleen hun familie vertelden dat ze ontslagen waren en elke dag deden alsof ze naar hun werk gingen.

Een recenter voorbeeld dat Weusten geeft: de duizenden werklozen die door New York liepen na de economische crisis in 2008, zonder ergens naartoe te moeten. The New York Times schreef over een werkloze advocaat die dagelijks naar Starbucks forenste. Hij kleepte zich 's ochtends aan, ontmoette collega's, dronk koffie en netwerkte wat. "Zijn coach moedigde hem aan: het gedrag van de werkloze is geen uiting van schaamte, maar van trots. Het staat voor zekerheid, zelfvertrouwen en wordt geassocieerd met een hoge status."

De werkloze advocaat, de theatermakers, de fashion product developer: allemaal werden ze slachtoffer van een structuur waar ze geen controle over hadden, maar wel afhankelijk van waren. Misschien moeten we ons afvragen of we onze identiteit willen laten bepalen door de grillen van

de economie, zoals Verhaeghe zei. Constant druk voelen om jezelf te verbeteren en te ontwikkelen terwijl je wacht op een coronacrisis of andere tegenslag die je hele identiteit en gevoel van eigenwaarde in één ruk kan wegvagen.

Het is waarschijnlijk positief dat we ons hebben ontworsteld aan de structuur dat je 'de zoon van een bakker, dus bakker' bent. Wij vormen ons eigen zelf. Onze samenleving is daarin alleen zo doorgeslagen dat het individu wordt afgerekend op zijn prestaties en verantwoordelijk is voor zijn eigen succes. De erkenning en waardering die we daarmee krijgen, werken als een drug: we willen er steeds meer van. Er bestaat geen punt waarop het genoeg is.

En dan is het leven alweer voorbij. In The Top 5 Regrets of Dying stelt de Australische palliatieve verpleegster Bronnie Ware dat stervenden er vooral spijt van hebben dat ze niet hun eigen leven hebben geleid en te veel hebben gewerkt. We weten dat onze obsessie met werk niet leidt tot geluk, maar zolang onze samenleving gelooft in economische groei, is het moeilijk om werk als minder belangrijk te gaan zien.

Wel kunnen we proberen om onszelf als meer te zien dan enkel ons werk. Kamphuis: "Wanneer je je identiteit zoekt in hoe jij je gedraagt naar anderen, wat voor persoon je bent, wat je in je vrije tijd doet en welke overtuigingen en waarden je belangrijk vindt, dan raak je dat niet zomaar kwijt." Het voorstel van Kamphuis zou ons minder kwetsbaar maken, maar dan moeten we wel accepteren dat het leven om meer draait dan persoonlijke groei. Dat je soms iets doet gewoon omdat het leuk is. En je misschien minder erkenning en waardering van je omgeving krijgt dan je zou willen.

Misschien kunnen we iets leren van wat de stoïcijnse filosoof Seneca al in 60 na Christus schreef: 'Als ik niet meer werk, wat betekenen ik dan nog voor mijn omgeving?' Seneca deed het tegenovergestelde van wat wij doen: hij stelde niet zichzelf, maar zijn omgeving centraal. We hoeven niet, zoals hij deed, te filosoferen over stoppen met werken. Maar we kunnen ons wel afvragen wat het met onze omgeving zou doen wanneer we ons werk wat minder belangrijk maken en in het weekend wat vaker zouden schilderen met olieverf of een tuinhuisje zouden timmeren.

Tom Grosfeld

Reeds verschenen in Zeno – De Morgen van 13 juni 2020

KEES VUYK

De feilbare mens.

Waarom ongelijkheid zo slecht nog niet is.

Dat de mens feilbaar is hoeft geen bewijs; hij is door de eeuwen heen vatbaar gebleken voor dwaling en heeft voortdurend vergissingen opgestapeld.

Elke nieuwgeborene heeft vermoedelijk zijn eigenheid (identiteit) al is het maar in de vorm van een uniek DNA-profiel, maar dat maakt hem of haar niet minder afhankelijk van de zorg van anderen. De 'naakte aap' is inderdaad hulpeloos gedurende een lange periode, maar slaagt er achteraf in de dierenwereld voorbij te steken om uiteindelijk een bevoorrechte positie in de natuurlijke hiërarchie op te nemen.

Dit wordt mogelijk gemaakt door de groepswerking en door het gebruik van technische middelen.

Natuurlijke ongelijkheid kan positief worden bekeken wanneer men de verscheidenheid van de individuen in aanleg en capaciteiten onderkent en benut. Zoals de som groter is dan de samenstellende delen, zo krijgt de groepsvorming een enorme dynamiek, die dan nog versterkt wordt door de aanwending van de technologie.

Die op het eerste gezicht slechte ongelijkheid kan aanleiding geven tot een meerwaarde die gretig gebruikt wordt door het menselijk ras. De verdeling van de gerealiseerde meerwaarde is en blijft een moeilijk punt.

'Vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid' of 'solidariteit' is een bekende slogan afkomstig van de Franse Revolutie en die bij velen nog hoog in het vaandel prijkt.

Maar is 'gelijkheid' dan wel een doel of niet? En wat verstaat men onder gelijkheid?

Die vraag wordt gesteld, en beantwoord, door prof. dr. Kees Vuyk, hoofddocent verbonden aan de faculteit geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht. Hij vertrekt van de vaststelling dat 'sociale ongelijkheid' voor het grootste deel van de geschiedenis voor de mensheid een gegeven is. Deze vorm van ongelijkheid wordt maatschappelijk bepaald. De gemeenschap zou het ingeschakelde individu beschermen en aan die structuur viel niet te tornen.

Tot, zo stelt de auteur, het christendom de individuele mens een plaats gaf binnen de godsdienst: alle mensen waren immers voor God gelijk en dit zou blijken in het

'hiernamaals'. Met nadruk op het hiernamaals want in het 'hiernumaals' bleven de burgerlijke structuren en ongelijkheden behouden. Dankzij de belofte op een latere beloning kon men de massa in het gareel houden. De invloed van de godsdienst was enorm.

In onze moderne westerse samenleving werden pogingen gedaan om meer sociale gelijkheid te bewerkstelligen.

Door o.m. in te zetten op gelijke kansenbeleid in het onderwijs werd het mogelijk op te klimmen op de sociale ladder.

Wie over voldoende intelligentie of leervermogen beschikte zou tot de hoogste sferen in de samenleving kunnen opklimmen. Daar waar de oude elite van adel en geestelijkheid werd afgebroken ontstond een nieuwe elite, die ook bevolkt werd door kinderen uit de minder gegoede klasse.

Maar deze nieuwe elite brak met de traditionele arbeidersmentaliteit en cultuur en er trad bij diegenen die geen toegang kregen tot deze elite vervreemding op. Traditionele partijen verloren voeling met de massa.

Populistische groepen met simplistische 'oplossingen' maakten dankbaar gebruik van deze lacune in de samenleving.

Waar we geboren worden en in welk milieu, daar hebben we geen vat op. Kees Vuyk geeft het voorbeeld van wie als 'moslim' wordt geboren meteen de gehele cultuur meekrijgt. De vraag is of en in welke mate de mens in staat is zijn 'natuurlijke' identiteit te veranderen/verbeteren. Kritisch onderwijs, zou een pleonasme moeten zijn, kan hiertoe bijdragen. Maar bepaalde culturen laten een dergelijk onderwijs niet toe.

Het denken staat centraal bij de ontvoogding van de mens. Het kantiaanse 'aude sapere', durf denken, is het leitmotief.

Maar hoe denken de mensen?

De auteur maakt dankbaar gebruik van het werk van nobelprijswinnaar experimenteel psycholoog Daniel Kahneman.

Die maakt een fundamenteel onderscheid tussen het snel en het traag denken als basis voor het handelen.

De ontwikkelingspsychologie zal erkennen dat het 'snel denken' (en handelen) noodzakelijk was voor het overleven van de primitieve mens. Traag denken, dus redeneren kwam later als een hogere vorm

van denken.

De mens is echter van nature lui en neemt graag vrede met het snelle denken, dus snel de problemen oplossen, ook als die oplossing op lange termijn niet de beste is.

Hij wordt daarin geholpen, ja zelfs gedetermineerd door de reclame en door de communicatie die de besluitvorming in zekere zin voorkauwen. Ook de overvloed aan informatie leidt vaak tot desinformatie en de slogans worden met brio herhaald. Uit de geschiedenis leren we dat een politiek systeem waarin absolute voorrang werd gegeven aan het collectief, een groot deel van de bevolking hunkert naar meer vrijheid. Een systeem waarin de absolute voorrang wordt gegeven aan het individu leidt vaak tot onaanvaardbare toestanden op het sociaal-economisch vlak.

Wellicht, zo kan men stellen, is een goede mix van beide systemen een werkbare en aanvaardbare oplossing. De auteur waarschuwt toch voor stagnatie en pleit voor een open systeem waarin ruimte voor creativiteit wordt gewaarborgd.

Marc Mortier
voorzitter UPV Westkust

KEES VUYCK

De feilbare mens.

Waarom ongelijkheid zo slecht nog niet is.

UTRECHT 2019

224 P.

ISBN 978 20 259 0737 2

In de kijker

Ik ontmoet Francine bij haar thuis op een zonnige vakantiedag aan zee. Het coronavirus is net aan z'n tweede opmars bezig, maar de maatregelen zijn nog niet verstrengd. Hordes toeristen, met of zonder mondkapje, lopen door elkaar. Van afstand houden is geen sprake, daarvoor is het gewoon té druk op de zeedijk. Comfortabel voelt het niet, en ik ben dan ook blij wanneer ik de hal van Francines appartement binnenstap. Ze verwelkomt me met ontsmettingsgel én versgeperst appelsap.

Francine Lefevre

Francine, ik ben benieuwd naar jouw verhaal!

“De tweede Wereldoorlog was amper een tweetal maanden voorbij toen ik geboren werd in Ieper. Mijn vader was een Fransman, afkomstig van Champagné in de buurt van Le Mans. Een streek die gekend is voor z'n rillettes, een soort paté. Lekker, maar erg vet! (lacht) Ik heb tot aan mijn zes jaar Frans gesproken thuis. Pas daarna leerde ik ook Nederlands. Tegelijk leerde ik lezen en schrijven. Een beetje laat, maar kom, ik heb mijn schade direct ingehaald! Ik begon meteen Franse en Vlaamse jeugdboeken à volonté te lezen. Op school liep het niet van een leien dakje, ik had moeite om me aan te passen in het lager onderwijs, deels door gezondheidsproblemen. We zijn toen aan zee komen wonen. Mijn leven lang zweefde ik tussen Ieper en de kuststreek, mijn hart is met beide verbonden.

Ik ben van de generatie na '40 – '45, maar mijn hele jeugd is doordrenkt door alle gesprekken over de oorlog. Honderden, duizenden keren heb ik de verhalen gehoord over hoe de mensen zich moesten verweren, hoe ze zich staande moesten houden in hachelijke tijden, hoeveel honger ze geleden hebben.

Op de Rijksmiddelbare Meisjesschool werden de lijnen voor mijn verdere leven uitgetekend. Ik kreeg er les van mevrouw Van Calster, een dame die me ongelofelijk inspireerde! Ze was bij het verzet geweest, een avonturier avant la lettre. Ze kon ongelofelijk begeistert spreken voor de klas. Op een dag vroeg ze mij: “En wat zoude jij later willen worden?”. “Juffrouw”, zei ik zomaar uit het niets. Uiteindelijk heeft mevrouw Van Calster heel mijn leven gestuurd tot wat ik geworden ben: een onderwijzeres.”

Je ging naar de normaalschool...

“Ja, in Brugge, op een school met alleen maar meisjes. Ik kon kiezen voor een Atheneum of een gemengde Normaalschool, maar ik was het daar nu gewoon en was daar

zeer graag. Ik moest er wel verplicht godsdienstlessen volgen. Het was de keuze van mijn moeder, terwijl mijn zus wel zedenleer kreeg.”

Hoezo?

“Mijn vader was niet godsdienstig aangelegd. Hij vond het allemaal maar ‘zever’. Hij vond dat de kerk in de oorlog niets gedaan had om de mensen te helpen. Iedereen moest vrij zijn, zo zei hij. Mijn zus kreeg dus zedenleer, en ik wou dat ook volgen, maar mijn moeder stak er een stokje voor. Ze zei: “Tuttut, godsdienst!” en daarmee was de kous af. Ik weet nog dat ik aan de directrice van de school vroeg wat ik met die godsdienst kon aanvangen. Ze vertelde dat er een rpijs voor godsdienst uitgereikt werd en dat er een vermelding kwam op het diploma: godsdienstjuf. Dus eigenlijk heb ik het diploma van godsdienstlerares, stel je voor! Maar kom, later mocht ik ondervinden dat dat best wel nuttig was.”

Je ging aan de slag als leerkracht...

“Ik kwam uit in '66. Op de Normaalschool had ik een heel bevlogen leerkracht plastische opvoeding. Hij zag dat ik talent had en wilde me voorbereiden op het toelatingsexamen voor Sint-Lucas in Brussel. Ik wilde ook héél graag verder studeren, nog een ander diploma halen. Maar mijn ouders vonden het welletjes geweest. Ze zeiden: “Je bent nu onderwijzeres, je hebt dat willen doen, dus je blijft dat nu”. En zo zag ik een grote droom aan diggelen geslagen. Maar niet getreurd, want ik hield van mijn job in het onderwijs! In november, de maand waarin ik 21 werd, vond ik werk in een school in Harelbeke. Ik had een klas met 37 leerlingen. Nu lopen ze daarvan weg, maar ik vond het leuk met al die kleintjes om me heen.”

Als ik hier om me heen kijk zie ik heel wat schilderijen en beeldhouwwerken van jouw hand. Je creatieve geest liet je niet los.

“Ik ben toch naar de academie gegaan in avondonderwijs. Overdag gaf ik les, 's avonds volgde ik les. Zo heb ik mijn kunstdiploma gehaald. Ik ben er fier op!”

Je was een bezige bij.

“Ja! (lacht) Pas op mijn 29ste ben ik getrouwd, ik had het veel te druk met andere dingen voordien. Mijn man kwam uit een zeer vrijzinnige familie. Door hem ben ik echt een overtuigd vrijzinnige juf geworden. Hij zei: “Niemand kan je verplichten om godsdienstlessen te geven als dat je overtuiging niet is?”. Hij inspireerde me om uit te komen voor mijn mening. We kwamen terug aan zee wonen – ik woonde ondertussen weer in Ieper – en hier ontmoetten we gelijkgezinden. Als je met een militair getrouwd bent zie je sowieso veel mensen uit alle hoeken van het land, elk met hun mening, hun visie op de wereld. Plots ontstond het idee om een Vrijzinnig Centrum op te starten. Met drie koppels - Bob & Danie Rossel, Jan & Mireille Van Ael en mijn man en ik – openden we in Koksijde het eerste Vrijzinnig Centrum in de gebouwen van het voormalig Home Pecher in de Veurnelaan. We mochten de handen stevig uit de mouwen steken! Iedere zondag was het centrum open, ook op feestdagen!”

Had je – naast je job en je engagement voor het Vrijzinnig Centrum – nog tijd voor andere dingen?

“Ik zeil heel graag! Da's echt mijn sport. Maar ik vul daar mijn dagen niet mee hoor. Ik heb wel zeillessen gegeven, wedstrijden gezeild, al zeilend de wereld rondgereisd... Ik reisde altijd met de zon in de rug, richting het Westen. Ik hield van de Zuid-Amerikaanse cultuur. In Ecuador heb ik een schooltje helpen optrekken in de jungle. Een heel avontuur!”

Als ik jou zo bezig hoor, Francine, dan is jouw leven net zo avontuurlijk als dat van mevrouw Van Calster, jouw grote voorbeeld!

“Laat ons zeggen dat stilzitten niet mijn sterkste kant is! (lacht) Ik hou ervan om bezig te zijn. Na het overlijden van mijn eerste echtgenoot ben ik altijd blijven schilderen. Het hielp me vooruit. En ook na de dood van mijn tweede man bleef ik niet bij de pakken zitten. Schilderen, beeldhouwen, actief betrokken zijn bij de jachtclub in Koksijde, reizen... ik doe het allemaal even graag.”

Wat hebben al jouw reizen je geleerd?

“De indianencultuur interesseert me heel erg. Die mensen hebben een andere manier van leven en denken. In veel

gebieden staat de sjamaan nog altijd aan het hoofd van de gemeenschap. Wij kunnen ons dat niet meer voorstellen, da's zoals het er hier aan toeging met de pastoors in de tijd, maar daar is het heel gewoon dat de sjamaan de scepter zwaait in het dorp. Als ik hen zeg dat ik leef zonder god, dan kijken ze alsof de hemel op hun hoofd gevallen is! Ik vind het heel belangrijk om mensen overal ter wereld duidelijk te maken dat er zoveel verschillende levensbeschouwingen naast elkaar bestaan, ook de vrijzinnig humanistische. Zieltjes winnen doe ik niet, maar wel mensen bewust maken van het feit dat niet iedereen op dezelfde manier in het leven staat.”

Welke reis zou je nog willen maken?

“Naar de Maori's in Nieuw-Zeeland! Ik heb me aangesloten bij een club: Friendship Force Belgian Coast. Een internationale groep van gelijkgestemde zielen die samen de wereld rondreist. We reizen volgens een uitwisselingsprogramma: soms komen de leden naar hier, andere keren ga ik naar hen. Dit jaar zou ik een groepje Japanse gasten ontvangen, maar corona stak daar een stokje voor. Spijtig! Telkens wanneer ik buitenlandse gasten ontvang neem ik hen mee naar het Vrijzinnig Centrum voor het aperitief. Ik ben trots op wat er staat en ik wil hen dat graag tonen. Sommige kijken de ogen uit, ze hebben nog nooit van vrijzinnig humanisme gehoord!”

Zijn er nog dingen die je zou willen verwezenlijken?

“Ik bied al jaren hulp aan mensen die pas in ons land toegekomen zijn. Ik gids hen in de gemeente Koksijde in het Nederlands, Frans, Engels, Duits en Spaans. Ik ben ook gids in het Abdijmuseum en in het Navigo en voor ‘De operatie Dynamo’ over de ontsnapping van het Engelse expeditieleger in mei 1940. Momenteel volg ik een cursus Portugees. Ik doe dat met plezier, want ik vind dat onze maatschappij te weinig inspanning levert voor die mensen. We hebben daar een verkeerd beeld van. In mijn appartementsblok wonen migranten. Ze werken of gaan naar school. Mijn buren zijn Syriërs: een broer, zijn zus, en hun neefje. Alle drie minderjarigen die onder voogdij staan. Soms kom ik hen tegen op de gang en dan vraag ik hoe het gaat. “Goed”, zeggen ze, “we spreken al beter Nederlands dan Engels!”. Ik vind dat positief! Al die negatieve berichten over migranten in de media, dat klopt niet altijd hé. We moeten die mensen durven aanspreken en hen deel laten worden van onze maatschappij.”

Een mooie boodschap om mee af te sluiten. Dankjewel voor je tijd Francine!

Nele Deblauwe

Vrijzinnig Huis Koksijde
Galopperstraat 48, 8670 Koksijde
Tel. 058 52 08 94
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com

huishvandeMens Diksmuide
Esenweg 30, 8600 Diksmuide
Tel. 051 55 01 60
diksmuide@demens.nu
www.demens.nu

Willemsfonds Koekelare
contactpersoon: André Laveyne
Brugse Heirweg 17
8680 Koekelare
Tel. 051 58 07 41
andre.laveyne1@telenet.be

Willemsfonds Nieuwpoort
contactpersoon: Maurice
Bellefroid, Reclottenstraat 41,
8620 Nieuwpoort I Tel. 058 23 60 56
Gsm 0475 66 43 42
info@willemsfondsnieuwpoort.be

**Willemsfonds
Veurne-De Panne-Koksijde**
contactpersoon: Ivan Winnock
Sasstraat 7, 8630 Veurne
Tel. 058 31 23 57
ivan.winnock@skynet.be

Vrienden van het GO! Westhoek
contactpersoon: Annie Decler
14e Artilleriestraat 7
8600 Diksmuide
Tel. 051 50 15 33
vriendengo.westhoek@gmail.com

**Humanistisch Verbond
Westhoek**
contactpersoon:
Ann Cordy,
Dennenlaan 38, 8400 Oostende,
059 80 80 56,
ann.cordy@gmail.com

**Humanistisch Verbond
Koekelare-Diksmuide**
contactpersoon:
André Laveyne
Brugse Heirweg 17
8680 Koekelare
Tel. 051 58 07 41
andre.laveyne1@telenet.be

**Uitstraling permanente vorming
Westkust**
contactpersoon:
Marc Mortier
Astridplein 3-401
8670 Koksijde
Gsm 0475 97 21 98
marc-mortier@telenet.be

Panne Instituut

Comité vzw Panne Instituut
contactpersoon:
Eddy Deboyser
Duinhoekstraat 98
8660 De Panne
Tel. 058 41 22 19
Gsm 0473 89 39 14
deboyser.eddy@skynet.be

August Vermeylenfonds

**Vermeylenfonds
Koksijde-Oostduinkerke**
contactpersoon: Maurits
De Picker, Koninklijke Baan
190A/301, 8670 Koksijde
Gsm 0477 29 38 37
depicker.maurits@skynet.be